

23 de maig del 1990

EL SR. PRESIDENT:

Voldran indicar si hi ha substitucions?

LA SRA. MAGAÑA I ALAPONT:

Encara Magaña per Paco Triay.

EL SR. PRESIDENT:

Més substitucions?

Senyors diputats, començam la comissió, la començam per l'article 27 del text de ponència. Vol, Sr. Lletrat ...?

EL SR. LLETRAT:

A l'article 27 hi ha l'esmena 34 del Grup Parlamentari Nacionalista i d'Esquerres, aquesta esmena és una esmena al text català, és acceptada per unanimitat. Posat a votació l'article 27, segons el text del projecte de llei, és aprovat per unanimitat dels ponents.

“Artículo 27.

El fideicomisario que muera antes de que la condición se cumpla, no transmite derecho alguno a sus sucesores, pero el testador puede para tal supuesto ordenar una sustitución vulgar en fideicomiso, en cuyo caso ocuparán los designados el lugar que hubiere correspondido al fideicomisario sustituido.”

EL SR. PRESIDENT:

A aquest article no hi ha esmenes. Es passa a votació.

Vots a favor? S'aprova per unanimitat.

EL SR. ALFONSO I VILLANUEVA:

Podríem demanar al lletrat quina possibilitat hi ha de substituir la presidència, si no hi ha ningú més de la Mesa, perquè el nostre grup considera que el ponent hauria d'estar no a la Mesa sinó a baix.

EL SR. LLETRAT:

Si a la comissió no hi ha ni president ni vicepresident no es pot constituir ni pot existir, vol dir que jo ja he fet la referència quan el Sr. Godino se n'ha anat, li he dit si vostè se'n, jo ja he fet la reflexió entre els membres de la “daixona”.

EL SR. PRESIDENT:

Jo, en base a la pregunta que s'acaba de fer i la resposta que s'ha fet, els ponents, per al coneixement de la comissió hem pactat que com que hi ha una compareixença del conseller Sr. Cladera, a les deu i mitja, que possiblement es retardaria, faríem ara tots els articles que poguéssim, que no són conflictius i que venen de ponència, sense esmenes, o almenys aprovats per la majoria dels membres de la ponència; i sense entrar dins els temes que poguessin ser més conflictius, com són el tema de legítimes, aous o societat rural menorquina, que era on hi havia discrepàncies entre els distints grups.

Per tant, avançaríem tot el que poguéssim aquesta comissió, si els pareix bé.

Sí, Sr. Gilet?

EL SR. GILET I GIRART:

Sí, per part del Grup Popular no hi ha cap inconvenient amb les paraules del Sr. President.

EL SR. LLETRAT:

“Al artículo 28 está formulada la enmienda 35 del Grupo Parlamentario Nacionalista i d'Esquerres. Se acuerda por los ponentes suprimir del segundo párrafo la expresión “plenos” y con el texto del proyecto de ley los ponentes, por unanimidad, acuerdan que se inserte en este informe.

Artículo 28.

Los hijos puestos en condición no se entenderán llamados a la herencia si no lo son de modo expreso, ello no obstante se les entenderá llamados como sustitutos de su padre si la asociación fideicomisaria está condicionada al doble evento de que el fiduciario muera sin hijos y éstos a su vez sin hijos.

A los efectos del párrafo anterior, se consideran hijos tanto los matrimoniales como los no matrimoniales y los adoptivos, a no ser que el testador, de modo expreso, establezca limitaciones al respecto.”

EL SR. PRESIDENT:

A l'article 28 no hi ha esmenes. Es passa a votació.

Vots a favor? S'aprova per unanimitat.

Article 29.

EL SR. LLETRAT:

“Al artículo 29 el Grupo Parlamentario Nacionalista i d'Esquerres presenta la enmienda número 36.

El apartado primero de la enmienda, referido al texto en catalán, es admitido por los ponentes.

El apartado segundo se transacciona en el sentido de sustituir la expresión “tuviera su domicilio” por “hubiere tenido su último domicilio habitual”.

El apartado tercero se transacciona con el siguiente texto: “El retraso no imputable al fiduciario no computará a los efectos de este párrafo”.

El apartado cuarto de la enmienda es aprobado por unanimidad.

En consecuencia, el texto que a continuación se propone asimismo es aprobado por unanimidad de los ponentes.

Artículo 29.

El fiduciario que hubiere practicado inventario de la herencia fideicomitida podrá detraer la cuarta trebeliánica si el fideicomitente no lo hubiere prohibido expresamente. Este derecho es transmisible a sus herederos.

La trebeliánica consiste en la cuarta parte de la herencia fideicomitida, previa deducción de los gastos y deudas de las legítimas, incluso la que corresponda al propio fiduciario.

Son requisitos que inexcusablemente deberán cumplirse para que pueda usar el fiduciario de este derecho:

a) Que el inventario de la herencia fideicomitida, que necesariamente deberá ser judicial o notarial, esté terminado dentro de los 180 días siguientes a su delación, a excepción de que los bienes que la constituyan se encuentren en municipios distintos o que el fiduciario resida fuera de la isla, en cuyos supuestos el plazo será de un año. El retraso no imputable al fiduciario no computará a los efectos de este párrafo.

b) Deberá convocarse con 30 días de antelación a los fideicomisarios si fueran conocidos y de no serlo al representante del Ministerio Fiscal. En los fideicomisos condicionales se entenderán a efectos como fideicomisarios conocidos los que en el momento de practicarse el inventario ostenten la calidad de fideicomisarios, aunque tal titularidad esté sujeta a la condición y como consecuencia no sea definitiva.

c) Se efectuará el inventario en el lugar donde el causante hubiera tenido su último domicilio habitual.”

EL SR. PRESIDENT:

A aquest article no hi ha esmenes. Es passa a votació.

Vots a favor? S’aprova per unanimitat.

Article 30.

EL SR. LLETRAT:

“Al artículo 30 se formula la enmienda número 37 del Grupo Parlamentario Nacionalista i d’Esquerres. Esta enmienda es rechazada por los votos de los ponentes de los Grupos Popular, UM y CDS, la abstención del Grupo Socialista y el apoyo del Grupo Mixto. El portavoz del grupo nacionalista estaba ausente.

El texto que a continuación se transcribe es aprobado por los votos parlamentarios Popular, UM, Socialista y CDS y con la abstención del Mixto.

Artículo 30.

El fiduciario tendrá el uso y disfrute de los bienes fideicomitidos y de sus subrogados y accesiones, con la obligación de satisfacer las legítimas, legados y demás cargas de la herencia a expensas de ésta. Estará obligado, además, a formar inventario y a garantizar la restitución de los bienes fideicomitidos.

El inventario se realizará de acuerdo con lo prevenido en el artículo 29.

En cuanto a las garantías, serán válidas, previo acuerdo de los interesados o en su defecto por decisión judicial, cualesquiera admisibles en derecho, siendo suficiente lo que a inmuebles se refiere la inscripción de la titularidad del fiduciario en el Registro de la Propiedad. Se considerarán relevados de dichas obligaciones los fiduciarios dispensados por el testador y los hijos y descendientes del fideicomitente que resulten recíprocamente sustituidos.”

EL SR. PRESIDENT:

A l’article 30 es manté l’esmena número 37 del Grup Nacionalista i d’Esquerres. Es passa a votació l’esmena.

Vots a favor de l’esmena? Vots en contra?

Queda rebutjada l’esmena. Es passa a votació l’article.

Vots a favor de l’article? Vots en contra? Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

13 a favor i 1 abstenció. L’esmena ha estat rebutjada per 2 vots a favor i 12 en contra.

EL SR. PRESIDENT:

A l’article 33 es passa ara.

EL SR. LLETRAT:

“El artículo 33 no tiene enmiendas presentadas. El texto es aprobado por unanimidad.

Artículo 33.

El fiduciario podrá, por ministerio de la ley, enajenar y gravar en concepto, en concepto de libres, los bienes fideicomitidos:

- a) Mediante el consentimiento de los fideicomisarios.
 - b) Para satisfacerse de su cuota legítima y de la cuarta trebeliánica, previa notificación a los fideicomisarios conocidos.
 - c) Para pagar deudas y cargas de la herencia, legados en metálico y gastos extraordinarios de conservación o refacción de bienes fideicomitidos.
- Si existieran legitimarios que no sean fideicomisarios se observará lo prevenido en la sección cuarta de este capítulo.”

EL SR. PRESIDENT:

A l'article 33 no hi ha esmenes. Es passa a votació.

Vots a favor? S'aprova per unanimitat.

EL SR. LLETRAT:

“Al artículo 34 no se han formulado enmiendas. El texto es aprobado por unanimidad.

Artículo 34.

También podrá el fiduciario, previa autorización judicial, siempre que el testador no lo hubiere prohibido expresamente, enajenar y gravar los bienes fideicomitidos e invertir el contravalor, en su caso, en otros de mayor rentabilidad o utilidad en sustitución de los enajenados. En el expediente de autorización judicial serán citados los fideicomisarios o el Ministerio Fiscal, en el caso de que no fueren conocidos o no comparecieren.”

EL SR. PRESIDENT:

A l'article 34 no hi ha esmenes. Es passa a votació.

Vots a favor? S'aprova per unanimitat.

EL SR. LLETRAT:

“Al artículo 37 se formuló la enmienda número 38 del Grupo Parlamentario Nacionalista i d'Esquerres. Esta enmienda es rechazada por los Grupos Socialista, Popular y UM, la abstención del Grupo Mixto, y mereció el apoyo del grupo presentante.

Puesto a votación el artículo 37, según el texto del proyecto, es aprobado por unanimidad de los presentes.

Artículo 37.

Si se sujetaren a sustitución fideicomisaria solamente los bienes que quedaren al fiduciario el día de su fallecimiento, podrá éste enajenar y gravar a

título oneroso las tres cuartas partes de los comprendidos en la sustitución, debiendo restituir al fideicomisario la otra cuarta parte si el testador no le hubiera relevado de tal obligación.

El valor de los bienes de que hubiere dispuesto el fiduciario se imputará a lo que, por legítima trebeliánica u otros derechos le corresponda.

El fiduciario viene obligado a formalizar inventario con citación de los fideicomisarios conocidos o del Ministerio Fiscal, en el caso de que no lo fueren o no comparecieren. El inventario se practicará conforme a las normas establecidas para la cuarta trebeliánica.

Para asegurar la restitución de la cuarta parte reservada a los fideicomisarios, podrán éstos pedir su determinación. Mientras no hayan usado de esta facultad no podrán ejercitar acción alguna para impugnar los actos dispositivos del fiduciario.

En caso de indigencia o extrema necesidad podrá el fiduciario disponer también de la cuarta parte.”

EL SR. PRESIDENT:

A aquest article es manté l'esmena 38 del Grup Nacionalista i d'Esquerres. Per defensar l'esmena?

EL SR. SERRA I BUSQUETS:

Sí, gràcies, Sr. President. Aquí, de fet, nosaltres defensaríem una nova redacció, diferenciant el fideicomís de “de o quod superedit” del “si ali quid superedit”. Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a votació l'esmena.

Vots a favor de l'esmena? Vots en contra? Abstencions? No n'hi ha.

EL SR. LLETRAT:

Vots a favor 1, vots en contra 14.

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a votació l'article.

Vots a favor de l'article? Vots en contra? Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

A favor 14; abstencions 1.

Entram a l'article 8 del projecte de llei que modifica els articles 38, 39 i 40 de la compilació.

A l'article 38 no s'hi han formulat esmenes. "El texto es aprobado por unanimidad.

Artículo 38.

El heredero a quien, por razón de los legados, no quede libre la cuarta parte del activo hereditario líquido, podrá, salvo disposición contraria del testado, reclamar dicha parte. A este fin se reducirán en la proporción necesaria los legados, pudiendo retenerlos el heredero hasta que aquélla le haya sido satisfecha.

Sólo podrá ejercitar este derecho el heredero que primeramente adquiera la herencia.

Si fuesen varios los herederos se calculará en proporción a sus respectivas cuotas hereditarias, teniendo en cuenta los legados con que hayan sido gravados cada uno de ellos.

Para ejercitar este derecho, el heredero deberá practicar inventario en el tiempo y forma preceptuados para la cuarta trebeliánica, en el que se procederá a la valoración de los bienes y deudas de la herencia y a la de los legados. El que lo formalizare en fraude los legatarios perderá el indicado derecho."

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a votació l'article 38.

Vots a favor? S'aprova per unanimitat.

EL SR. LLETRAT:

"Al artículo 39 existe la enmienda número 13 del Grupo Parlamentario Nacionalista i d'Esquerres. Esta enmienda es rechazada por los ponentes de los Grupos Popular y UM, merece el apoyo de los Grupos Nacionalista y Socialista.

El texto del artículo 39 es aprobado con los votos de los Grupos Popular y UM y es rechazado por los Grupos Nacionalista y Socialista.

Artículo 39.

Para la fijación de la falcidia se detraerán los gastos ocasionados por el fallecimiento y los de inventario, así como las deudas y cargas de la herencia y las legítimas, incluso las del heredero que sea legitimario.

Los prelegados no se imputarán a la falcidia y podrán ser objeto de reducción, en su caso, como los demás legados.

No se considerarán reducibles los legados piadosos, benéficos o docentes, los de alimentos, los de deuda propia del testador, los ordenados en pago de legítimas y en lo que no exceda de ella, los sublevados, los de bienes cuya enajenación se prohíba al legatario y los exceptuados de reducción por el propio testador. La parte en que dichos legados debieran ser objeto de reducción no afectará a los demás legados reducibles."

EL SR. PRESIDENT:

A aquest article 39 hi ha l'esmena 13 del Grup Nacionalista i d'Esquerres. Per defensar l'esmena?

EL SR. SERRA I BUSQUETS:

Sí. És una esmena que, així com l'altra ha estat, en fi, per donar un poc el bon dia a la comissió, amb una certa qüestió tècnica, aquesta no és una qüestió tècnica, sinó que és una qüestió que nosaltres volem que se suprimeixi el tracte de favor als llegats pietosos que suposa aquest precepte, per tal com són considerats com a no reductibles. Evidentment, ens pareix que avui per avui no hi ha raons d'interès general que justifiquin no els llegats pietosos, que això és una cosa que no hi entrem ni hi sortim, sinó la seva consideració de favor dins el dret civil.

Entrant a la dialèctica dels llegats pietosos, si haguéssim de seguir amb unes normes o legislacions semblants ens podríem trobar amb autèntiques aberracions a l'hora de plantejar el que és la dinàmica d'una societat moderna.

Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a votació l'esmena.

Vots a favor de l'esmena? Vots en contra? Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

Vots a favor, 7; vots en contra, 7. Com que hi ha vot ponderat dins comissió, en aquest cas, i l'abstenció és la del CDS, queda rebutjada aquesta esmena.

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a votació l'article.

Vots a favor de l'article? Vots en contra? Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

En aquest cas es produeix 7 a favor i 7 en contra, per tant s'ha de fer una altra votació, després se suspèn, i si de cas, quedaria sense contingut aquest article.

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a votació de nou.

Vots a favor de l'article? Vots en contra? Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

Vots a favor 8, vots en contra 7.

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a l'article 40.

EL SR. LLETRAT:

"Al artículo 40 no se han formulado enmiendas. El texto es aprobado por unanimidad.

Artículo 40.

El heredero en quien concurra la condición de legitimario tendrá derecho a la cuarta falcidia, además de su legítima.

El heredero fiduciario no podrá detraer sino una cuarta por falcidia y trebeliánica, que se obtendrá reduciéndose los legados y la herencia fideicomitida en proporción a su respectivo valor."

EL SR. PRESIDENT:

A l'article 40 no hi ha esmenes. Es passa a votació.

Vots a favor? S'aprova per unanimitat.

EL SR. LLETRAT:

Entram a l'article 9 del projecte de llei, que comprèn els articles 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48 i 50. Sr. President, és des de les legítimes, que hi hem d'entrar o no?

EL SR. PRESIDENT:

Ens falta ningú? No.

EL SR. LLETRAT:

A l'article 40 ...

EL SR. PRESIDENT:

Un moment, jo és que hauria de baixar. El president no pot fer abstracció

...

(Remor de veus i intervencions inaudibles)

EL SR. LLETRAT:

El secretari sí que hi és.

EL SR. SERRA I BUSQUETS:

El secretari està substituint obligatòriament ...

EL SR. PRESIDENT:

A veure, Sr. Lletrat, ...

EL SR. LLETRAT:

El secretari se substitueix per un altre membre del seu grup, com a secretari, i en aquest cas seria el Sr. Tuells, però el Sr. Tuells és present. El que s'ha substituït és el vicepresident i no se substitueix el càrrec, sinó que se substitueix la persona. Per tant, per estar constituït hi ha d'haver el president o el vicepresident; de tots modes el president és dins aquesta comissió, per tant seria en absència del president dins aquesta comissió.

Si vostès, hi serà, vol dir que ...

EL SR. PRESIDENT:

Se suspèn durant cinc minuts aquesta comissió.

EL SR. PRESIDENT:

Senyores i senyors diputats, recomença la sessió. Article 41.

EL SR. LLETRAT:

“Al artículo 41 el Grupo Parlamentario Nacionalista presentó la enmienda número 39. Esta enmienda se retiró.

La enmienda 910 del Grupo Parlamentario Socialista no se acepta, manifestando los ponentes la posibilidad de que sea retirada en comisión.

La enmienda número 1 del Grupo CDS es rechazada por los Grupos Popular, Socialista, UM y Nacionalista.

Se presentan propuestas de modificación de los legitimarios, si bien la última que se pone a votación es la de supresión, en el apartado segundo, de los ascendientes. Esta postura se adopta con los votos de los Grupos Socialista, CDS, Nacionalista i d'Esquerres y Mixto; los votos en contra del Grupo Popular y la abstención del Grupo UM. El texto que a continuación se transcribe es aprobado por los Grupos Parlamentarios Socialista, CDS y Nacionalista i d'Esquerres y Mixto, en contra el Grupo Popular y la abstención de UM.

Artículo 41.

Son legitimarios, en los términos que resultan de los artículos siguientes:

1. Los hijos y descendientes por naturaleza, matrimoniales y no matrimoniales, y los adoptivos.
2. Los padres, por naturaleza o adopción.
3. El cónyuge viudo.”

EL SR. PRESIDENT:

Intervencions? No hi esmenes, a l'article 41 no hi ha esmenes.

EL SR. GILET I GIRART:

Sr. President?

EL SR. PRESIDENT:

Sí, Sr. Gilet.

EL SR. GILET I GIRART:

Sí, la postura del Grup Popular és de manteniment de la redacció d'aquest article 41 tal com va sortir del projecte inicial, incloent, naturalment, els ascendents, avui substituïts per pares.

Aleshores, en cas que es produís una votació en contra d'aquesta postura, és intenció del Grup Popular establir o fixar en el seu moment l'oportú vot particular.

EL SR. PRESIDENT:

Més intervencions? Sí?

EL SR. PASCUAL I AMORÓS:

Sí, per anunciar la nostra abstenció a aquest article, per quant nosaltres pensam que seria molt important que un dret, que un text que és mil·lenari, perquè el dret de legítimes és un dret justinià, si s'ha de modificar seria convenient que es modificàs per unanimitat. Encara que sigui en un aspecte de poca transcendència, com és suprimir només la legítima als ascendents que no siguin pares, o sigui padrins, repadrins, etcètera.

Però després del gran debat que hi ha hagut en ponència sobre aquest tema, les diverses alternatives que s'han considerat, nosaltres pensam que seria bo arribar a un text consensuat en el tema de les legítimes. Per tant, ens abstindrem, per si d'aquí al ple es pot reconsiderar amb els distints grups un text consensuat.

EL SR. PRESIDENT:

Més intervencions?

EL SR, NADAL I AGUIRRE:

Per part del Grup Socialista es defensa el text que va sortir de ponència, amb les correccions que es varen fer de supressió de la legítima dels ascendents.

Dins ponència entenem que es va arribar a un principi de consens amb els distints grups. Creim que és la passa mínima exigible dins una revisió de la compilació de dret foral mallorquí, de les nostres illes; és avançar un poc en la supressió, en la limitació de les legítimes.

És conegut que la nostra postura era anar molt més enllà i vàrem demanar, en principi, la supressió total de les legítimes. En ares a un consens i a un equilibri entre les distintes forces vàrem arribar a aquest acord, per tant nosaltres demanam el manteniment del text com ha sortit de ponència, amb la supressió de la legítima dels ascendents.

Sí, Sr. Gilet?

EL SR. GILET I GIRART:

Sí. Jo comprenc perfectament totes les seves manifestacions (...) del Grup Socialista, en certs aspectes podríem estar d'acord, ara, entenent que la modificació per supressió dels ascendents de dins els drets legítimaris pot produir, primer de tot un trastocament de tota la nostra tradició; en segon lloc, introduir al mateix temps una sèrie de modificacions als diferents articles o als articles subsegüents.

Aleshores, ratificam la postura manifestada. En primer lloc, demanaria que aquesta comissió votàs, als efectes posteriors, el text que va sortir inicial del projecte, incloent el segon paràgraf, els ascendents i no només els pares.

EL SR. PRESIDENT:

Ho presenta com a vot particular, Sr. Gilet?

EL SR. GILET I GIRART:

Sí, efectivament.

EL SR. PRESIDENT:

Aleshores, s'ha de votar primer el vot particular. Es passa a votació el vot particular presentat pel Grup Popular, en el sentit que es torni incloure dins l'article 41 els ascendents com a legítimaris, *ascendientes*.

Vots a favor? Vots en contra? Abstencions?

Tú habías votado que sí antes. No, no, al revés.

Vots a favor del vot particular? Vots en contra del vot particular?
Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

Vots a favor 6; vots en contra, 8; abstencions, 1.

EL SR. PRESIDENT:

Queda rebutjat el vot particular. Es passa a votació l'article 41, amb el text de ponència.

Vots a favor? Vots en contra? Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

Vots a favor, 8; vots en contra, 6; abstencions, 1.

EL SR. PRESIDENT:

Article 42.

EL SR. LLETRAT:

“Al artículo 42, si bien ha sido retirada la enmienda número 39, referida a todos los artículos relativos a legítimas, se ha presentado por diversos grupos parlamentarios una modificación de la cuantía en que debe de consistir ésta. En una primera lectura se estableció que constituía la legítima de los hijos por naturaleza y adopción y en representación de los premuertos, de sus descendientes de las clases indicadas, el producto de la décima parte del caudal hereditario con el número de hijos si fueren cinco o menos de cinco, la mitad de dicho caudal si excedieren de este número.

En una posterior reunión, se estableció que la legítima de los hijos y descendientes estaría constituida por el 10% del haber hereditario por cada hijo, hasta un máximo de tres, y una tercera parte si excediera de este último.

Esta última enmienda, presentada por el Grupo Socialista, fue rechazada por los Grupos Popular y UM, la abstención del CDS y el voto a favor de los Grupos Nacionalista, Socialista y Mixto.

Puesto a votación el artículo 42 del texto del proyecto, con la supresión de la expresión “plenos” al referirse a los adoptivos, es aprobado por los votos a favor de los Grupos Popular y UM, el voto en contra de los Grupos Socialista, Nacionalista y Mixto y la abstención del Grupo CDS.

Artículo 42.

Constituye la legítima de los hijos, por naturaleza y adoptivos, y, en representación de los premuertos, de sus descendientes de las clases indicadas, la tercera parte del haber hereditario si fueren cuatro o menos de cuatro y la mitad si excedieren de este número.

Para fijar esta legítima se tomarán en cuenta los hijos y las estirpes de los premuertos y harán número el legitimario instituido heredero, el renunciante, el desheredado, el que haya otorgado definición y el declarado indigno de suceder, sin perjuicio del derecho que los artículos 761 y 857 del Código Civil reconocen a los descendientes del declarado indigno o desheredado.

En cualquier supuesto en que la legítima individual no hubiere de satisfacerse pasará a incrementar la parte de libre disposición sin acrecer a los colegitimarios.”

EL SR. NADAL I AGUIRRE:

A aquest article el Grup Socialista va presentar una esmena que manté i manté com a vot particular, en el sentit de reducció de la quota dels legitimaris. Entenem que avui la quota dels legitimaris és d'una quantitat excessiva; que pot arribar a vincular completament l'herència llevant la llibertat al testador de poder decidir damunt els seus béns. I entenem, per tant, que avui el que s'imposa és el principi de llibertat de testar i no de vincular els béns de forma directa als legitimaris.

Per tant, en defensa d'aquesta llibertat de testar és pel que nosaltres vàrem proposar la quantitat de l'herència que estigués vinculada a la legítima fos el 10% dels béns hereditaris, descomptar de l'hereditari, si el número de fills fos menys tres o menys de tres; i un terç si sobrepassàs aquesta quantitat.

Nosaltres entenem que aquesta és una introducció positiva, és una introducció progressista dins el que podem entendre no com a progressisme polític, sinó legislatiu; avui en dia pràcticament tots els codis europeus van cap a la reducció o supressió de les legítimes, en els codis anglosaxons ja no existeix la legítima, hi ha una llibertat de testar pura i simple. Per tant, entenem que és una passa d'acord amb l'esperit d'avui en dia que les persones tinguin llibertat de testar i els béns no venguin vinculats per uns llaços familiars que de vegades són importants, però de vegades es poden haver romput.

Per tant, nosaltres defensam aquest vot particular i demanam que s'aprovi la reducció de la legítima amb les quantitats que hem dit.

EL SR. PRESIDENT:

Qualque intervenció més? Sr. Pascual?

EL SR. PASCUAL I AMORÓS:

Sí, breument dir que nosaltres no estam d'acord amb aquesta postura bàsicament per una raó i és que, per diverses raons, que, bé, com hem dit, això és un dret que és mil·lenari i que nosaltres entenem, que evidentment un dret

mil·lenari no s'ha de venerar, però sí s'ha de respectar, i per tant hi ha d'haver motius pel canvi, motius profunds pel canvi d'aquest dret.

Els motius seria si la societat ho demanàs això, però realment la nostra societat, la societat balear no ho demana, i entenem que l'espanyola tampoc, i prova que l'espanyola no ho demana és que el Grup Parlamentari Socialista del Congrés dels Diputats no ha proposat, ni el Govern socialista, tampoc no ha proposat la modificació de la legítima en el Codi Civil.

Per tant, votarem en contra, per aquestes raons.

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Gilet?

EL SR. GILET I GIRART:

Sí, molt breument, Sr. President. Feim nostres les paraules del representant d'Unió Mallorquina, podent afegir que la legítima està absolutament arrelada dins la societat mallorquina; que no hi ha un crit ni una veu grossa ni petita de queixa dins el que ha estat tradicionalment el règim legitimari a Mallorca. Conseqüentment, no trobam motius per acceptar l'esmena del Partit Socialista.

EL SR. PRESIDENT:

Si no hi ha més intervencions, es passa a votació el vot particular presentat pel Grup ...

Sí, Sr. Pascual?

EL SR. PASCUAL I AMORÓS:

Sr. President, jo és que, tal vegada estic despistat, però crec que el que proposa el Grup Socialista és una esmena, no un vot particular.

EL SR. LLETRAT:

Sí, és una esmena perquè vostès no havien presentat esmenes escrites aquí i va ser una esmena que es va presentar dins el debat de ponència. Vol dir això l'únic que pot fer és mantenir-ho com a esmena transaccional entre les que hi ha presentades. En aquest cas les hauria de presentar per escrit, però com que ja figura dins l'informe de ponència, l'escrit que figura dins l'informe de ponència es pot donar per vàlid.

EL SR. PRESIDENT:

Idò, es passa, ... Sí, Sr. Serra?

EL SR. SERRA I BUSQUETS:

Sí. No, abundant un poc, havia aixecat la mà precisament per això, perquè estam davant un article que hi ha hagut moltes aportacions, no per escrit sinó orals. Per tant, per argumentar a favor que es pogués mantenir, el que passa és que s'haurà de fer el redactat concret perquè figuri dins l'informe.

I per altra banda, clar, el nostre grup en aquest tema té un problema i l'ha de dir, el Grup Unió Mallorca havia postulat des del començament una modernització de les estructures d'aquest article, i per tant hem estat esperant i estudiant els seus detalls i ara ens sorprèn al final amb una postura, novedosa, si més no, en aquest tema i que ens preocupa un poc que no s'hagi pogut, és a dir, arribar a una entesa global, no de supressió, perquè nosaltres no estam tampoc per la supressió en aquests moments, però sí de modernitzar un poc aquest tema.

Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Pascual?

EL SR. PASCUAL I AMORÓS:

Sí, només per contradicció amb el que ha dit el Sr. Serra. El diputat que parla, a títol personal dins la ponència, va dur un text que en cap moment va dir que fos, o sigui, va dir en cap moment que ell es comprometia a defensar, en cap moment es va dir això. Per tant, el text que es va aportar era a veure si es podia arribar a un consens, perquè ja he dit abans a les argumentacions respecte de la legítima que entenem que aquest dret mil·lenari, si s'ha de modificar, és convenient que es faci per unanimitat. En ares d'aconseguir aquest consens es va dur un text, que no és exactament el que proposa el Grup Socialista, que és un altre, però que es va fer a títol personal i amb el compromís que es pugui defensar el contrari, perquè d'això s'havien de fer consultes amb els grups i si s'ha fet, amb el grup i amb el partit, i la postura d'Unió Mallorca és aquesta d'avui. I el que es va fer dins ponència era un text fet per un diputat, a títol personal, i sense compromís de mantenir-lo.

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Ricci?

EL SR. RICCI I FEBRER:

Gràcies, Sr. President. La veritat és que vertaderament davant la ponència es va intentar en molts casos parlar de consens, el que també és veritat que UM més o menys va dir i fa un moment ha fet, pràcticament, és que s'abstenia en el moment que no hi hagués un consens, perquè veia bé que és un consens; el que passa és que abans s'abstenia i ara UM no s'absté. Gràcies, Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a votació l'esmena del Grup Socialista.

Vots a favor de l'esmena? Vots en contra? Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

Vots a favor, 7; vots en contra, 7; abstencions 1. Vot ponderat, 1 abstenció és el CDS, per tant queda rebutjada aquesta esmena.

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a votació l'article 42.

Vots a favor de l'article 42? Vots en contra? Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

7 vots a favor; 7 en contra i 1 abstenció. Queda aprovat, utilitzant el vot ponderat.

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Ricci?

EL SR. RICCI I FEBRER:

Ho dic per evitar confusions. Trop que no és per vot ponderat, perquè si el CDS s'ha abstenut no és vot ponderat, és per majoria. Ho dic per puntualitzar només.

EL SR. LLETRAT:

Són 7 a favor, 7 en contra. Per tant, es produeix un empat, i dins comissió empatar o l'empat de vots es dirimeix ponderant el vot; i en aquest cas són 29 front a 26 ...

EL SR. MARTÍN I PEREGRÍN:

Sr. Presidente?

EL SR. LLETRAT:

Sí, creo que antes habíamos hecho un cómputo equivocado en el voto ponderado.

EL SR. TUELLS I JUAN:

Exacto, sí, entiendo entonces que una segunda votación que hubo se tiene por no hecha.

EL SR. LLETRAT:

Sí, sí, cierto.

No, pero perdone, el que se había abstenido creo que era, no era...

EL SR. PRESIDENT:

No, no, era ell.

EL SR. LLETRAT:

De acuerdo. Era en el artículo 39, pues.

Bueno. Al artículo 43 también se plantea el problema de la cuantía de la legítima de los ascendientes, sin llegarse a ningún acuerdo en concreto.

“La enmienda 40 del Grupo Parlamentario Nacionalista, juntamente con la 914 del Grupo Parlamentario Socialista, son aceptadas, incorporándose éstas en el texto catalán.

La enmienda número 45 del Grupo Nacionalista, aunque referida al artículo 43, no es coherente con el contenido del mismo, no procede pues discutirla en este debate.

Puesto a votación el artículo 43 del proyecto, con adición, en el apartado b), al final de la expresión “de esto” y suprimiendo en el apartado c) la expresión “pleno”, referida a adoptivo, es aprobado por unanimidad de los presentes.

Como consecuencia de la supresión de los ascendientes, como legitimarios, en el artículo 41, se suprimen de este artículo todas las referencias a aquéllos.

A falta de las personas enumeradas en el artículo anterior, son legitimarios: a) En la sucesión del hijo matrimonial, sus padres. En la del hijo no matrimonial, los padres que le hubieren reconocido o hayan sido judicialmente declarados como tales. En la del hijo adoptivo, los padres adoptantes.

Constituye su legítima la cuarta parte del haber hereditario. Concurriendo ambos padres se dividirá entre ellos por mitad y si alguno hubiere premuerto corresponderá íntegra al sobreviviente.

Lo dispuesto en los párrafos precedentes se entiende sin perjuicio de lo establecido en los artículos 811 y 812 del Código Civil.”

EL SR. PRESIDENT:

A aquest article no hi ha esmenes. Sí, Sr. Gilet?

EL SR. GILET I GIRART:

Sí, gràcies, Sr. President. Conseqüentment amb l'actuació del Grup Popular, respecte de l'article 41, entenem que hem de tenir el mateix comportament parlamentari. Aleshores deman al president que posi a votació l'article 43 amb la seva redacció tal com va sortir del projecte, és a dir, incloent els ascendents i no només els pares.

EL SR. PRESIDENT:

Se sotmet a votació, com a vot ... Sí, Sr. Alfonso?

EL SR. ALFONSO I VILLANUEVA:

Sr. President, a l'informe de ponència hi ha una nota que diu que una esmena del Grup Nacionalista no era coherent amb l'article 43. Es va traslladar a un altre article?

EL SR. LLETRAT:

No, em permet, Sr. President?

EL SR. PRESIDENT:

Sí, sí.

EL SR. LLETRAT:

Aquesta esmena 43 era una esmena àmplia, que feia referència que seria convenient que s'estudiàs per la comissió, però no per la nostra comissió sinó que era per a una comissió dels tècnics que havien redactat el projecte de la compilació. Per tant, feia referència a la possibilitat d'una altra, diríem, filosofia que inspirava el sistema de legítimes –si m'equivoc que me corregeixi el Sr. Ponent del Grup.

EL SR. ALFONSO I VILLANUEVA:

I es va retirar?

EL SR. LLETRAT:

És que no es podia, és que no anava dirigida a cap article, el que feia era el sistema legitimari en si, en concret.

EL SR. PRESIDENT:

Era una reflexió damunt ...

EL SR. LLETRAT:

És a dir, no es pot retirar, però si la vol mantenir crec que és la filosofia del sistema.

EL SR. PRESIDENT:

Es retira, per part del Sr. Serra es retira.

Se sotmet a votació el vot particular del Grup Popular, en el sentit que siguin legitimaris els ascendents. Les referències que a l'article 43 es fan i "o ascendientes" i la modificació de (...)

Vots a favor del vot particular del Grup Popular? Vots en contra? No hi ha abstencions.

EL SR. LLETRAT:

A favor 6, en contra 8. Queda rebutjat.

EL SR. PRESIDENT:

Queda rebutjat. Es passa a votació l'article.

Vots a favor de l'article? Vots en contra?

EL SR. LLETRAT:

Vots a favor 8, vots en contra 6.

"Al artículo 44, no obstante no haberse formulado enmiendas, se debe hacer una corrección derivada ésta de la supresión de la distinción entre adopción plena y simple, supresión hecha a través de la Ley 21/87, de 11 de noviembre; se suprimen pues las referencias "adopción plena", "plenamente" en el primer párrafo, así como la totalidad del párrafo segundo.

El artículo 44 del proyecto, con las supresiones mencionadas, es aprobado por unanimidad. Se suprimen las referencias a ascendientes por coherencia con lo dispuesto en el artículo 41.

Artículo 44.

Los hijos adoptivos y sus descendientes no serán legitimarios en la sucesión de sus padres y ascendientes por naturaleza, ni éstos en la de aquéllos, salvo en el supuesto de que un consorte adopte al hijo por naturaleza del otro, el cual tendrá, juntamente con el adoptante, derecho a legítima. En

este supuesto el hijo adoptivo y sus descendientes serán legitimarios en la sucesión del padre por naturaleza o ascendientes.”

EL SR. PRESIDENT:

Intervencions?

Vots a favor de l'article? S'aprova per unanimitat.

EL SR. LLETRAT:

“Artículo 45. El Grupo Parlamentario Nacionalista formula la enmienda número 28. Esta enmienda es rechazada por los votos en contra del Grupo Popular y la abstención de los Grupos UM y Socialista.

Asimismo, es rechazada la enmienda número 922 del Grupo Parlamentario UM. El texto que se transcribe a continuación es aprobado por unanimidad.

En este artículo el Sr. Nadal propone sustituir del apartado primero la frase “salvo que en ambos casos lo estuviere por causa imputable al difunto”. Esta propuesta es rechazada por los Grupos Popular y UM, votando a favor el Grupo Socialista y absteniéndose el Grupo CDS.

Asimismo, se sustituye la palabra “ascendientes” por “padre”.

Artículo 45.

El cónyuge que al morir su consorte no se hallare separado de hecho ni en virtud de sentencia firme, salvo que en ambos casos lo estuviere por causa imputable al difunto, será legitimario en la sucesión de éste.

Interpuesta la demanda de separación o aprobada la reconciliación, se estará a lo prevenido en el artículo 835 del Código Civil.

Concurriendo con descendientes, la legítima viudal será el usufructo de la mitad del haber hereditario, en concurrencia con padres, el usufructo de dos tercios; y, en los demás supuestos, el usufructo universal.”

EL SR. NADAL I AGUIRRE:

A aquest article el Grup Socialista va proposar la supressió del paràgraf “salvo que en ambos casos lo estuviera por causa imputable al difunto”. Estam davant un fet de separació, davant un cas de separació de fet o per sentència ferma. Creim que a hores d'ara cercar culpabilitats dins una separació matrimonial o una separació de fets o una separació judicial és completament absurd; aquest article tenia un sentit quan les causes de separació a l'Estat espanyol estaven molt reglades i havien de ser d'una gravetat absoluta perquè un matrimoni es pogués no només separar, sinó dissoldre, i hi havia unes connotacions socials importantíssimes davant una separació o un divorci, el divorci no existia davant una separació o una nul·litat. Però avui en dia, mantenir aquest paràgraf de culpabilitat creim que no té lloc en absolut.

Per una altra part, vull posar un exemple que serà de fàcil comprensió per a tots els diputats: dins una separació legal o que pot haver ocorregut a l'any del matrimoni, hi ha una culpabilitat de l'home o de la dona, l'home o la dona al cap de 30 anys han de continuar sent legítims, al cap de 30 anys d'estar separats? Pareix completament absurd.

Per això demanem que se suprimeixi el paràgraf dirigit a cercar la culpabilitat del cònjuge que s'ha separat.

Queda que sempre que no estiguin separats de fet o per sentència ferma, i per tant creim que està cobert aquest apartat; creim que mantenir aquest paràgraf avui en dia no té cap sentit.

EL SR. PRESIDENT:

Intervencions? Sí?

EL SR. PASCUAL AMORÓS:

Sí, per defensar la tesi contrària del diputat Sr. Nadal. Sempre un text, dins la compilació, un text determinat sempre té pros i contres; és a dir mai o quasi mai hi ha un text que és absolutament bo i que és bo per a tots els casos i tampoc no n'hi ha un altre que sigui dolent per a tots els casos. Aquí el que s'ha de mirar és la tendència, el conjunt, la mitjana, o sigui, si beneficia més de la meitat de la societat o si beneficia menys, o bé, a les majories per entendre-nos.

En aquest cas, el Sr. Nadal ha posat un exemple i jo vull posar un exemple contrari, que si suprimim això es crearia una gran injustícia. Anem a suposar que hi hagi un matrimoni on un dels dos, posarem l'home perquè és el més fort físicament, doncs maltracta la dona i la maltracta fefaentment, i hi ha una demanda de separació, en aquest cas hi ha una causa imputable a l'home i la demanda de separació és per part de la dona. En aquest cas la dona es mor abans que hi hagi un divorci, abans que acabi aquest matrimoni, abans que hi hagi sentència; llavors, l'home ha de ser legítimari d'aquesta dona quan l'home l'ha maltractada?

Si s'accepta la proposta del Sr. Nadal, que aquest cas nosaltres entenem que serà moltíssim més freqüent que no el cas d'un matrimoni que està separat vint anys, perquè avui amb el divorci evidentment el normal és que la separació sigui l'avantsala del divorci, i per tant la dissolució del vincle; nosaltres pensam que és molt més real, un cas molt més real, molt més tangible aquest que he posat jo que el que ha posat el Sr. Nadal.

I no vull dir res més perquè crec que és suficientment eloqüent com per defensar, diríem, per defensar la postura que nosaltres defensam que és la del manteniment del text de la comissió, o sigui del text del Govern, i per tant de la comissió d'especialistes que el varen redactar.

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Gilet?

EL SR. GILET I GIRART:

Sí, gràcies, Sr. President. Jo crec que l'exposició del Sr. Pascual ha estat no només pràctica, des d'un punt de vista casuístic, sinó també molt clara. En primer lloc, entenem que evidentment el primer que hem de fer és defensar el text del projecte de la comissió de juristes, en aquest cas concret, cosa que no hem fet amb altres, però en aquest cas sí entenem que ho hem de fer, ja que, implícitament, l'acceptació de l'esmena socialista duria com a conseqüència el càstig sense legítima, eliminació de legítima d'aquell cònjuge que és considerat o pot ser considerat innocent.

Amb el benentès sempre que comprenem perfectament que hi pot haver separacions o divorcis que no duguin en si una condemna, però que, evidentment, en aquest cas duria com a conseqüència la possibilitat de legítima. Aleshores mantenim el text del projecte.

EL SR. NADAL I AGUIRRE:

Jo, com a darrera reflexió, voldria dir que la situació que planteja el Sr. Pascual és una situació bastant improbable, perquè quan hi ha una situació del que el Codi Civil diu "sevicias o malos tratos" normalment hi ha una situació de separació de fet i per tant ja estaria previst dins l'articulat. Per tant, no entenem que sigui aplicable.

Creim que avui en dia, quan la majoria de les sentències del (...) matrimonial, ja no cerquen culpables normalment sinó que es dicten en base a una incompatibilitat, no a una culpabilitat ni de l'home ni de la dona, entenem que mantenir dins aquest articulat la culpabilitat d'una de les parts és dolent, és molt més sagnant dins les separacions o entre el divorci, perquè el que incita és, dins un divorci, a utilitzar mitjans que de vegades no són normals per aconseguir sentències de culpabilitat; sentències de culpabilitat per defensar uns drets futurs que es poden donar al cap de molts anys si s'aconsegueix aquesta sentència. Entenem que és un articulat que amb aquest paràgraf seria negatiu, no només per la compilació, sinó que seria negatiu per a la convivència.

EL SR. PRESIDENT:

Per tant, es passa a votació l'esmena del Grup Socialista en el sentit de suprimir "salvo que en ambos casos lo estuvieran por causa imputable al difunto".

Vots a favor? Vots en contra? Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

Vots a favor, 6; vots en contra, 7; abstencions, 2.

EL SR. PRESIDENT:

Queda rebutjada, per tant. Es passa a votació l'article.

EL SR. GILET I GIRART:

Sr. President, un momentet?

EL SR. PRESIDENT:

Sí?

EL SR. GILET I GIRART:

Coherentment amb el que s'ha mantingut quant a l'article 41 i el 43, essent així que es modifica la paraula "ascendents" substituït per "pares", deman que es voti l'article tal com va venir en el projecte als efectes pertinents.

EL SR. PRESIDENT:

Pel Grup Popular es proposa la redacció original, incloent la paraula "ascendents" en lloc de "pares".

Vots a favor de la proposta del Grup Popular? Vots en contra?
Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

A favor, 6; en contra, 8; abstencions, 1.

EL SR. PRESIDENT:

Queda rebutjada. Es passa a votar l'article 45.

Vots a favor de l'article 45? Vots en contra?

(Remor de veus)

EL SR. PASCUAL I AMORÓS:

Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Ja ha començat una votació, jo vull que ...

EL SR. PASCUAL I AMORÓS:

Si és possible que es reconsideri això i es voti per separat per paràgrafs?

EL SR. PRESIDENT:

S'ha començat una votació, Sr. Pascual, jo no sé en aquests moments si podem interrompre la votació. Jo crec que s'ha d'acabar la votació, després ja intentarem consensuar altres coses, però ...

Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

Vots a favor, són 2; vots en contra, 11, i abstencions 2.

Per tant, aquest article 45 quedaria sense contingut.

EL SR. VALENCIANO I LÓPEZ:

Sr. President, una qüestió d'ordre?

EL SR. PRESIDENT:

Sí.

EL SR. VALENCIANO I LÓPEZ:

L'informe diu que també hi ha dues esmenes que han estat rebutjades i no han estat votades i no diu que hagin estat retirades. Si han estat retirades s'hauria d'explicitar també.

EL SR. LLETRAT:

Si el Grup Parlamentari no ha volgut –me permet, Sr. President?-, si el grup parlamentari no les ha volgut defensar, en aquest cas l'únic que tindrà és que no les podrà mantenir dins plenari, però per a res pus.

EL SR. SERRA I BUSQUETS:

No, aquí, Sr. President, voldria tenir una breu intervenció. No s'ha donat opció encara degut que s'ha entrat a l'esmena amb veu del Grup Socialista i a l'esmena amb veu del Grup Popular i en cap moment encara s'havia, jo ho tenia aquí esperant l'oportunitat, però ara ja me pareix que ... (*rialles de l'intervinent*), que és un poc ociós. Però bé, és l'esmena 28, per si de cas.

EL SR. PRESIDENT:

Si hi hagués consens per tots els grups, proposaria donar per anul·lada la votació i passar a les esmenes que no han estat defensades. Si hi hagués consens per a tots els grups.

EL SR. ALFONSO I VILLANUEVA:

Sr. President, jo voldria dir que no hi ha problema amb el fons del tema, amb la forma sí. La forma seria un precedent realment molt delicat, perquè no hi ha hagut cap tipus de confusió amb la votació, cadascú ha votat el que ha volgut, amb claredat, i hi ha possibilitat d'arreglar-ho en el ple.

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Alfonso, he de dir que per part del president hi ha hagut confusió, perquè havia d'haver donat la paraula al Grup Nacionalista i d'Esquerres i al Grup Unió Mallorquina per defensar les seves esmenes. Per tant, entenem que hi ha hagut amb aquestes, no donar ...

(Inici de la cara B de la cinta)

(Remor de veus)

EL SR. SERRA I BUSQUETS:

Sí, sí, ha dit, perdó, ha dit "pares" i jo ho he rectificat damunt el text perquè ho he sentit així.

(Remor de veus i intervenció inaudible)

EL SR. LLETRAT:

Yo sobre la marcha me he dado cuenta de la equivocación y lo he ...

EL SR. PRESIDENT:

Sí, Sr. Valenciano.

EL SR. VALENCIANO I LÓPEZ:

Sí, si me permet el president, això és degut que aquí s'utilitzen dos tipus d'exemplars, hi ha uns diputats que tenim a la pàgina 21 això, i ara el Lletrat mateix acaba de dir que ho té a la plana 22, la qual cosa significa que hi ha, aquest error és degut a això, que hi ha dos tipus de jocs. I el que demanariem és que tothom tengués el mateix.

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Gilet?

EL SR. GILET I GIRART:

Crec, Sr. President, que no hi ha lloc a tanta discussió, perquè el Sr. Lletrat, quan ha llegit el darrer paràgraf ha dit "pares" en lloc d'"ascendents". Conseqüentment, el Grup Popular ha votat el text llegit pel Sr. Lletrat.

(Remor de veus)

EL SR. PRESIDENT:

Té la paraula el Grup Nacionalista i ...

EL SR. ALFONSO I VILLANUEVA:

Una qüestió d'ordre, és per aclarir si ens podria explicar el Lletrat en quina situació quedarà després si no s'aprova cap de les esmenes tot el conjunt de l'article? I ho deim en bé del compliment del Reglament; queda rar que no hi hagi un article, però si es repeteix la votació d'un article, per error de la defensa de les esmenes, no es toca amb aquestes esmenes, és a dir, es rebutgen les esmenes, a qualsevol situació es podria produir el precedent que perquè a un grup no li ha agradat una votació, perquè un diputat seu no estigués dins la comissió, podria reglamentàriament, almenys pel precedent, repetir una votació que no és el lògic.

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Alfonso, el president assumeix la responsabilitat i es dóna la paraula al Grup Nacionalista i d'Esquerres per defensar l'esmena número 28.

EL SR. SERRA I BUSQUETS:

Sí, gràcies, Sr. Nadal. L'esmena número 28 és afegir al tercer paràgraf, en els dos primers supòsits "les legítimes al vidu es prendrà de la part de lliure disposició". És una esmena tècnica, però que ens pareix necessària que hi figuri.

EL SR. PRESIDENT:

El Grup Unió Mallorquina té la paraula per defensar l'esmena 922.

EL SR. PASCUAL I AMORÓS:

Queda retirada aquesta esmena, Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Diputat. Es passa a votació l'esmena del Grup Nacionalista i d'Esquerres número 28.

Vots a favor de l'esmena? Vots en contra? Abstencions?

Es passa a votació l'article 45.

Sí, Sr. Pascual?

EL SR. PASCUAL I AMORÓS:

No, per demanar votació separada. Jo demanaria que dels tres paràgrafs de l'article 45, s'ajuntassin el primer i segon, que fan referència al tema, diríem, dels matrimonis, i després, el tercer, que té una naturalesa totalment distinta, que és la quantia de la legítima vidual. És a dir que es votàs els dos primers paràgrafs conjuntament i després es votàs separatament el tercer paràgraf.

EL SR. PRESIDENT:

No, Sr. Pascual, els articles són articles sencers que venen amb una redacció completa i no es pot suprimir una part de l'articulat; l'article és sencer, no són parts d'una proposició de llei on se'n poden suprimir unes i acceptar unes altres. Per tant, l'article és sencer i jo deman als senyors diputats que assumeixin la responsabilitat dels seus vots, que aquesta vegada ja no hi ha error presidencial, per tant que cadascú assumeixi la responsabilitat del seu vot.

EL SR. TUELLS I JUAN:

Sr. Presidente, yo quisiera hacer dos precisiones: una, que se vuelva a leer el texto del articulado. Antes el Sr. Letrado, con muy buen criterio, ha sustituido la palabra "ascendientes" por "padres", que era lo que se había dicho en ponencia, pero unos lo han entendido así otros no; por tanto, yo pediría que se leyese otra vez el texto y que cuando se produjese esta situación y si es una sustitución *in voce* se aclarase, para evitar interpretaciones distintas, eso una primera aclaración.

Y la segunda es recordar que, aparte de las diferencias en cuanto a las enmiendas presentadas, el texto del articulado fue aprobado por unanimidad, independientemente de los derechos que a cada grupo les puedan corresponder para defender sus enmiendas o votos particulares, y que sería simplemente un contrasentido que este artículo quedase sin contenido.

EL SR. PRESIDENT:

Pel Sr. Lletrat que es faci lectura ...

EL SR. LLETRAT:

Sí. Artículo 45. El cónyuge que al morir su consorte no se hallare separado de hecho ni en virtud de sentencia firme, salvo que en ambos casos

lo estuviere por causa imputable al difunto, será legitimario en la sucesión de éste.

Interpuesta la demanda de separación o aprobada la reconciliación, se estará a lo prevenido en el artículo 835 del Código Civil.

Concurriendo con descendientes, la legítima viudal será el usufructo de la mitad del haber hereditario, en concurrencia con padres el usufructo de dos tercios, y en los demás supuestos el usufructo universal.

(*Remor de veus*)

EL SR. VALENCIANO I LÓPEZ:

Sr. President, una qüestió d'ordre.

EL SR. PRESIDENT:

Un moment, Sr. Pascual?

EL SR. PASCUAL I AMORÓS:

Sí, jo voldria, Sr. President, primer fer una esmena tècnica, de tipus tècnic, *in voce*. I segon, si s'accepta aquesta esmena tècnica, demanar-li a veure si pot, si és possible trobar una sortida reglamentària per votar per separat els dos blocs de l'article, perquè no tenen res a veure un amb l'altre. L'esmena tècnica és que l'article es divideixi en dos apartats: apartat 1, que n'hi ha d'altres d'aquesta llei que estan dividits en apartats, apartat 1: tot el que fa referència, o sigui, serien els paràgrafs primer i segon, que formen un conjunt. I apartat segon, o sigui a l'apartat primer i els paràgrafs primer i segon parlen de la circumstància de quan un cònjuge és o no és legitimari, els paràgrafs primer i segon; el paràgraf tercer quantifica la legítima viudal. Per tant són conceptes totalment distints uns dels altres.

I jo demanaria si tècnicament, o sigui puc presentar una esmena *in voce* de tipus tècnic, que és considerar com a apartat primer els dos paràgrafs primer i segon, i apartat segon el paràgraf tercer. I jo deman a veure si es pot votar aquesta esmena *in voce*.

EL SR. PRESIDENT:

Hi hauria d'haver acord de tots els membres de la comissió. Voldria sentir l'opinió dels distints grups.

EL SR. TUELLES I JUAN:

Sr. Presidente, yo no tengo ningún inconveniente. Me parece que la (...) del Sr. Pascual de UM es correcta, por tanto la apoyamos. Por otra parte, insisto en que este artículo no debe quedar sin contenido, sería una contradicción con lo que se aprobó en ponencia por unanimidad y, por tanto,

sin perjuicio de los derechos de los demás grupos o de todos los grupos quiero decir a presentar y a defender sus enmiendas o votos particulares en el pleno, debería quedar con un artículo sea en un sentido o en otro, es decir que se podría votar en ambos casos con el párrafo éste o sin el párrafo éste, pero que se votasen ambas cosas y quedase aprobada una de las dos; y a su vez, en lo de “ascendientes” o “padres”, que se votase pero quedase aprobado uno de los dos textos, que no quedase sin contenido.

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Serra?

EL SR. SERRA I BUSQUETS:

No, el nostre grup no hi ve a bé i argumentarem, amb paraules molt clares, perquè no.

Si tots hem estudiat durant molt de temps i havíem arribat a un grau de consens molt gros, que ara s'ha romput en aquesta comissió, no sabem per quines circumstàncies polítiques evidents, aleshores nosaltres el que reclamam és que hi torni haver el consens polític perquè ara fer això que proposa UM evidentment és anar contra el que els experts han presentat aquí i contra la feina feta en ponència tota una sèrie d'anys. Per tant, nosaltres no creim que sigui oportú.

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Gilet? Sr. Alfonso, ...

EL SR. ALFONSO I VILLANUEVA:

Sí. És curiós que molts d'anys de ponència hagi estat una inspiració divina que en aquests moments aquests tres paràgrafs no tinguin res a veure, a mi me pareix que no és una inspiració divina sinó una inspiració tàctica, i per tant inspiracions tàctiques no en volem dins discussió de comissió, dins discussió de ple creim que no són convenients per al Parlament. És obvi que farà falta responsabilitat per votar aquest article, a tots els grups polítics; però tàcticament fer una variació que durant cinc anys no hi ha hagut motiu o ningú no ha trobat el motiu, ens pareix que és, senzillament, intentar canviar l'article per poder votar separatament. Per tant, nosaltres tampoc no donam suport a aquesta esmena *in voce*, i si no la suporta un grup, i ja n'hi ha dos que no la suporten, no hi ha discussió.

EL SR. PRESIDENT:

Sí, Sr. Pascual.

EL SR. PASCUAL I AMORÓS:

Sr. President, jo voldria assessorament jurídic a veure si tenc dret que es voti aquesta esmena o no tenc dret, perquè jo entenc que és necessari el suport de tots els grups parlamentaris perquè una esmena es voti en ple, però no en comissió, en comissió me pareix que es poden presentar esmenes *in voce* i que no ...

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Lletrat.

EL SR. LLETRAT:

Totes les esmenes que es presenten *in voce* s'han de presentar per escrit a la Mesa, això ens ho diu el Reglament, i llavors la Mesa de la comissió ...

(Remor de veus)

No, l'acceptació de tots els grups només implica que sigui davant plenari, que no es poden admetre si tots els grups no ho accepten, dins comissió totes les esmenes transaccional són admissibles.

(Remor de veus)

Home, seria transaccionada entre les que hi hagués, és un intent d'aproximació entre el que hi ha i el text del "daixò".

(Remor de veus)

És la, hi ha les esmenes 28; hi ha, ell mateix tenia una esmena, la ...

EL SR. ALFONSO I VILLANUEVA:

Sr. Lletrat, hi hauria una esmena transaccional, primer, si el proponent de l'esmena, el PSM, que té l'única esmena viva, la proposàs, no ha proposat res. No existeix altra esmena, per tant, quina transacció es pot proposar?

EL SR. PRESIDENT:

Senyors diputats, aquí hem de trobar una solució perquè no ens quedi coixa la compilació; la compilació és un cos jurídic, no és una norma amb la qual es pugui jugar i per tant no es pot permetre ni es pot acceptar i seria una falta de responsabilitat total per part dels diputats que qualche article quedàs sense contingut, quan és un article important i que té relació amb tot l'apartat que tractam. Per tant, entenem que s'ha d'anar amb prudència i s'ha de meditar molt les postures que es mantenguin.

EL SR. ALFONSO I VILLANUEVA:

Sr. President, nosaltres faríem una proposta: que el president aixecàs la comissió, es reunissin els ponents i arribassin a un text de transacció. Però intentar o violentar el Reglament ens pareix que també és molt perillós, per tant que els ponents es posin d'acord i, una vegada posats d'acord, no hi haurà cap problema, supòs, perquè la comissió mantengui un article que també estam d'acord nosaltres que no hauria de quedar sense contingut, però que es posin d'acord els ponents si s'ha canviat dins comissió.

EL SR. PRESIDENT:

Se suspèn la sessió durant cinc minuts.

(Pausa)

Passarà a votació el paràgraf primer i segon de l'article 45. Vol donar lectura el Lletrat a aquests dos paràgrafs?

EL SR. LLETRAT:

“Artículo 45.

El cónyuge que al morir su consorte no se hallare separado de hecho ni en virtud de sentencia firme, salvo que en ambos casos lo estuviere por causa imputable al difunto, será legitimario en la sucesión de éste.

Interpuesta la demanda de separación o aprobada la reconciliación, se estará a lo prevenido en el artículo 835 del Código Civil.”

EL SR. PRESIDENT:

Vots a favor d'aquests dos paràgrafs, aquests paràgrafs primer i segon, vots a favor? Vots en contra? Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

A favor, 8; en contra, 6; abstencions, 1.

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a votació el tercer paràgraf de l'article 45. En vol fer lectura, Sr. Lletrat?

EL SR. LLETRAT:

“Concurriendo con descendientes la legítima viudal será el usufructo de la mitad del haber hereditario, en concurrencia con padres el usufructo de dos tercios y en los demás supuestos el usufructo universal.”

EL SR. PRESIDENT:

Vots a favor d'aquest tercer paràgraf? Vots en contra? Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

9 a favor; 6 en contra.

EL SR. PRESIDENT:

Se suspèn la comissió, que tornarà ser convocada, ... quan podem tornar a convocar?

EL SR. LLETRAT:

No farem res, ni ...

EL SR. PRESIDENT:

Hi ha una comissió ara.

EL SR. LLETRAT:

No, no, està suspesa la comissió d'allà dalt, s'ha suspès la comissió d'allà dalt.

(Remor de veus)

EL SR. PRESIDENT:

Continuam. Article 46.

EL SR. LLETRAT:

“Al artículo 46 se formuló la enmienda número 29 del Grupo Parlamentario Nacionalista, que es rechazada por los votos en contra de los Grupos Popular, Socialista y UM y con la abstención del Grupo Mixto.

El texto del artículo 46 del proyecto de ley es aprobado por los votos a favor de los Grupos Socialista, UM, Popular y CDS y con el voto en contra del Grupo Nacionalista.

Artículo 46.

La preterición de un legitimario no anulará el testamento, quedando a salvo el preterido el derecho a exigir lo que por legítima le corresponda.

Sin embargo, la preterición no intencional de hijos o descendientes legitimarios conferirá al preterido acción para obtener la anulación del testamento, que caducará a los cuatro años de la muerte del causante. No se producirá este efecto y el preterido sólo ostentará derecho a reclamar su legítima:

1º. Si el testador hubiera instituido únicos herederos a sus hijos, descendientes o cónyuge.

2º. Si la filiación del preterido resultare de procedimiento judicial de investigación de paternidad iniciado con posterioridad al fallecimiento del causante.

3º. Si el testador, respetando las legítimas, hubiere ordenado que valga el testamento aun en el supuesto de preterición no intencional.

No se considerarán preteridos los descendientes de un descendiente no preterido que hubiese premuerto al testador.

La desheredación hecha sin expresión de causa o por causa cuya certeza no se probare, si fuere contradicha, o que no sea alguna de las previstas en el Código Civil, producirá los efectos indicados en el párrafo primero.”

EL SR. PRESIDENT:

A aquest article hi ha l'esmena número 29 del Grup Nacionalista i d'Esquerres. Per defensar-la?

EL SR. SERRA I BUSQUETS:

Es pot votar, Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a votació l'esmena número 29.

Vots a favor? Vots en contra? Abstencions, no n'hi ha.

Queda rebutjada.

Es passa a votació l'article 46.

Vots a favor de l'article 46? Vots en contra? Abstencions?

Queda aprovat l'article 46.

Article 47.

EL SR. LLETRAT:

“A l'article 47 es va formular l'esmena 41 del Grup Nacionalista i l'esmena 915 del Grup Socialista.

La número 41, en sustitución de la palabra “al valor” por “del valor” y “al testament” por “el testament”, tot això referint-se al text català, ja que el castellà és correcte, està acceptada.

L'esmena 915 s'entén inclosa dins la 41 del Grup Nacionalista.

Posat a votació l'article 47, segons el text del projecte de llei, és aprovat per unanimitat.

Artículo 47.

La legítima podrá ser atribuida por cualquier título y conferirá a los legitimarios el derecho a ejercitar las acciones de petición y división de herencia y a promover el juicio de testamentaria, a excepción del supuesto del pago de la legítima en metálico.

Para fijar la legítima se deducirá del valor que tenían los bienes al fallecimiento del causante el importe de las deudas y cargas, sin incluir entre ellas las impuestas en el testamento, así como los gastos de última enfermedad, entierro y funeral.

Al valor líquido así determinado se añadirá el de las liberalidades computables, por el que tenían al ocurrir el fallecimiento, previa deducción de las mejoras útiles y de los gastos extraordinarios de conservación o reparación, costeados por el beneficiario y con agregación del importe de los deterioros causados por culpa del mismo que hubieren disminuido su valor.”

EL SR. PRESIDENT:

No hi ha esmenes vives a l'article 47. Es passa a votació.

Vots a favor? Vots en contra? Abstencions?

Queda aprovat per unanimitat.

Article 48.

EL SR. LLETRAT:

“Al artículo 48 se formularon dos enmiendas, la número 43, que después de una larga discusión no fueron aceptadas, la no aceptación de las mismas fue derivada del rechazo que de los Grupos Popular, Socialista y UM hicieron a las mismas, y las que únicamente votaron a favor los portavoces de los Grupos Nacionalista y Mixto.

No obstante, en la última sesión, se acordó, con los votos a favor de los Grupos Socialista, UM, Nacionalista y CDS y la abstención del Grupo Popular, sustituir la segunda parte del apartado primero por el siguiente texto: “No obstante, podrá pagarse la legítima en dinero aunque no lo haya en la herencia, salvo disposición en contra del testador”.

En la última reunión de ponencia se propuso retornar al texto del proyecto, en lo que se modificó el artículo 48 en su párrafo primero. Esta propuesta fue aprobada por los votos de los Grupos Popular y Nacionalista i d'Esquerres, votando en contra los Grupos Socialista, UM y CDS.

Artículo 48.

La legítima atribuye derecho a una porción del haber hereditario y debe ser pagada en bienes de la herencia. No obstante, el testador, en todo caso, y

el heredero distribuidor, si no se le hubiere prohibido, podrán autorizar el pago de la legítima en dinero aunque no lo haya en la herencia.

Deberán ser respetados los legados de cosa específica y la asignación o distribución de bienes determinados, ordenados a favor de los legitimarios por el testador o heredero distribuidor.

Para pagar la legítima se atenderá al valor que tuvieren los bienes hereditarios al tiempo de la liquidación, incrementado con los frutos y rentas producidos desde la muerte del causante. Desde la liquidación el crédito metálico devengará el interés legal.

La decisión de pago en metálico sólo producirá efectos si se comunica fehacientemente a los legitimarios en el plazo de un año desde la apertura de la sucesión. El pago se efectuará dentro del año siguiente a la comunicación, si la legítima no supera la tercera parte de la herencia, y en el término de dos años, en caso contrario.

Transcurridos los plazos expresados sin que se haya efectuado el pago en metálico de la legítima, podrá el legitimario reclamar su pago o complemento judicialmente, pudiéndose anotar la demanda en el Registro de la Propiedad.

Todos los bienes de la herencia están afectos al pago en metálico de la legítima pero, respecto a terceros hipotecarios y en garantía de los legitimarios, será aplicable, en lo pertinente, el artículo 15 de la Ley Hipotecaria.

La institución de heredero, la asignación o distribución de bienes, el legado y la donación a favor de quien resulte legitimario implicará la atribución de legítima, aunque no se exprese así, y se imputarán en satisfacción de ella, siempre que otra cosa no haya dispuesto el causante, el donante o el heredero distribuidor. Esta imputación surtirá efecto aunque el legitimario repudie la herencia, la asignación o distribución, o el legado.

Los herederos podrán también hacer uso de la facultad establecida en el artículo 839 del Código Civil y el cónyuge viudo en la del artículo 840 del mismo cuerpo legal.”

EL SR. PRESIDENT:

A l'article 48, a la darrera reunió de ponència, també es va crear una discrepància, proposant el Grup Popular tornar al text original i suprimir l'acordat en ponències anteriors, que era que la legítima es podria pagar amb doblers encara que no ho hagués dit l'herència.

Grups que vulguin intervenir sobre aquest article? Sr. Pascual.

EL SR. PASCUAL I AMORÓS:

Sr. President, senyores i senyors diputats. Bé, aquest article a la darrera ponència que va ser tractat hi va haver, efectivament, un canvi respecte d'un acord que hi havia hagut anterior, i jo voldria referir-me a aquest aspecte i vull demanar la votació, si és possible, amb el text que havia sortit a la penúltima reunió i que després va ser –de ponència estic parlant-, que diu, al final del paràgraf primer: “*No obstante podrá pagarse la legítima en dinero aunque no lo haya en la herencia, salvo disposición en contra del testador*”.

Bé, el problema quin és aquí? El problema és que la majoria de la població té pocs béns, té normalment una casa o una finca; aleshores, pot tenir diversos fills i després, o pot ser, diríem, que s'hagi de xapar aquesta casa o aquesta finca degut al problema de la legítima. És clar, interessa que la legítima es pugui pagar amb doblers per evitar uns plets, per evitar accions judicials de partició de l'herència, etcètera, i la diferència que hi ha entre el text actual i que estic proposant jo en aquests moments és que quan el testador no diu res es pugui pagar amb doblers, perquè se sobreentén que ho vol. En el text actual només es pot pagar amb doblers si el testador expressament ho manifesta, això és la diferència que discutim aquí en aquests moments.

Des del punt de vista pràctic, jo entenc que no hi ha color a favor del text que proposam. I l'objecció que jo entenc que hi pugui a aquest text nou que proposam és una oposició de caràcter tècnic-jurídic, en el sentit que si la legítima és una *pars bonorum*, llavors l'excepció que es pugui pagar amb doblers, o sigui, una part dels béns l'excepció que es pugui pagar amb doblers torna tal volta excessivament grossa. Això és l'objecció que entenem que hi pugui haver en el nou text que proposam; que, a efectes pràctics evidentment totes les notaries demanen que es pugui fer això, perquè no hi ha dubte que és un gran avanç que la legítima es pugui pagar amb doblers.

Tenim notícies, no tenim el text aquí, que a Catalunya fins i tot s'ha transformat o es pretén transformar la legítima no en un dret real sinó en un dret de crèdit, o sigui, es va més enllà d'aquest text d'aquí; a Eivissa també és un *pars valoris*, o sigui, és una part del seu valor; a Mallorca és una part, diríem, dels béns. I per tant nosaltres entenem que és bo avançar en aquesta direcció i per totes aquestes raons nosaltres defensam i demanam la votació d'una esmena *in voce* en aquests moments que coincideix amb una esmena que va ser aprovada primer en ponència i després va ser rectificada.

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Tuells?

EL SR. TUELLS I JUAN:

Muchas gracias, Sr. Presidente. Bien, efectivamente, había un texto original, el del proyecto; después en ponencia se corrigió y se cambió el primer párrafo, y después hay otro texto último, el que estamos ahora debatiendo y comentando, que vuela al texto original. ¿Por qué?

Evidentemente, se ha presentado en todo momento una antinomia, está claro, y el texto original trata de salvarla de la mejor forma posible en la corrección, francamente era la cuadratura del círculo, porque la primera corrección donde se decía "la legítima atribuye derecho a una porción del haber hereditario y debe ser pagada en bienes de la herencia", y después, punto y seguido, decía: "No obstante, podrá pagarse la legítima en dinero aunque no lo haya en la herencia, salvo disposición en contra del testador", pues era una contradicción evidente. Si había de pagarse debía pagarse en bienes de la herencia *pars bonorum*, ese era el principio que se establecía, y en cambio, a

continuación, se establecía una excepción de que podría ser pagado en valor, en dinero; insisto, había una antinomia clara. Esa quizás fue la razón por la cual se volvió al texto primitivo que salva mejor esa contradicción, aunque queda, aunque persiste.

Y todo esto, efectivamente, viene de que en derecho mallorquín la legítima es *pars bonorum*, por lo tanto el legitimario es un condueño, es un coheredero, y en cambio, en otros sistemas legislativos, concretamente en Cataluña y en Eivissa, es un *pars valoris monorum*, hay dos subtipos, el puro normal, y otro en que se puede decir un tipo ecléctico, que en latín se dice *quam specie ere solvere debet*, bueno, en Eivissa es éste último tipo, en Cataluña es el tipo puro normal.

Decía el portavoz de Unió Mallorquina, hacía referencia a un texto, efectivamente aquí lo tengo, lo tengo a su disposición, de que efectivamente, hace muy poco, el día 28 de marzo de este año, pues se aprobó en el Parlamento catalán una ley de modificación de la (...) de la legítima, una ley específica, y la tendencia es, efectivamente, a procurar que los derechos legitimarios se paguen en dinero, incluso aunque no lo haya en la herencia se hace esa petición, porque, además, físicamente, materialmente, no sólo ya jurídicamente, llega un momento en que es prácticamente imposible el hacer el pago en bienes de la herencia y eso propiciaría incluso conflictos, pleitos, acciones de división, incluso subastas; de forma que si el heredero no puede pagar en dinero y tampoco hay la posibilidad jurídica y física, material, de hacerlo de esta forma pues supondría un grave problema, a veces de muy difícil solución. Por tanto la tendencia actual, insisto, es la de que pueda hacerse el pago de la legítima no necesariamente en bienes de la herencia, sino propiciar, facilitar que pueda efectuarse el pago en dinero aunque no lo haya en la herencia.

Nada más.

EL SR. NADAL I AGUIRRE:

Jo estic d'acord amb el que han dit tant el Sr. Pascual com el Sr. Tuells, entenem que la comissió havia fet un avanç important legislant en el sentit que la legítima es pugués pagar amb doblers. És passar el legitimari de tenir un dret real a tenir un dret personal, un dret de crèdit; entenem que això facilita molt el pagament de la legítima; evita aquest minifundisme que es dona a les nostres illes on, per legítima, es trosseggen parcel·les d'una quarterada a mitges quarterades i a quartons per a pagament de legítimes, la qual cosa fa completament, precaritzava el camp per exemple. I ja no només parlant amb termes de béns rústics sinó de béns urbans, ens trobam que si és una sola casa, si s'ha de pagar la legítima amb béns de l'herència aquesta casa s'hauria de subhastar, no bastaria que l'hereu volgués pagar l'herència amb doblers, sinó que s'hauria de subhastar per saber quin és el valor màxim que es podia treure d'aquesta casa dins una subhasta. Per tant, no només no s'evita que el legitimari es quedi amb una part de l'herència, sinó que fins i tot l'hereu tampoc no es quedaria amb una part de l'herència perquè s'hauria de subhastar la casa.

La compilació catalana ha legislat en el sentit que és una *pars valoris*, o sigui, les legítimes a Catalunya es paguen amb doblers; a Eivissa es paguen amb doblers. Per tant, nosaltres entenem que això que altres illes, que altres comunitats, amb el cas d'Eivissa i comunitat catalana, ja tenen, seria un gran avanç per a la nostra comunitat.

Entenem que això que defensam s'havia aprovat dins ponència; el text venia redactat en el sentit que es podia pagar amb béns, amb doblers la legítima, i va ser modificat en el darrer, en darrer extrem. Nosaltres demanam que es torni al text que hi havia abans a ponència, en el sentit que podrà pagar-se la legítima amb doblers si el testador no diu el contrari. Per tant, sempre se salva que el testador digui que vol que el legitimari tenguí un determinat bé, perquè pot dir perfectament: vull que la legítima es pagui amb terres o vull que es pagui amb una casa o amb el que vulgui, o sigui que no es prohibeix que el legitimari tenguí possibilitat de tenir, de cobrar l'herència amb béns, sinó que, com a norma, es podrà pagar amb doblers. Per tant, entenem que això és positiu per a la nostra comunitat i per tant defensam que es torni a aquest text.

EL SR. PRESIDENT:

Sí, Sr. Gilet.

EL SR. GILET I GIRART:

Gràcies, Sr. President. Jo voldria manifestar que la rectificació o retornar al projecte dins ponència no va ser un fet aleatori ni capritxós sinó que, sent així que hi va haver moltes discussions respecte dels dos sistemes, fins que es va arribar a un principi d'acord amb la redacció que es defensa en aquest moment pels altres grups que han parlat, el cert i segur és que, una vegada consultats els juristes, la comissió de juristes, aquesta comissió o els comentaris que es feren i arribaren a la ponència, va provocar retornar, per part del Grup Popular, a la redacció del projecte. Essent així que, d'acord amb les manifestacions dels juristes, s'establí una mescla entre els dos sistemes, fet que, segons pareix, no s'ha produït mai dins l'illa de Mallorca. Que hi hagi sistemes diferents, a Eivissa concretament, no significa que forçosament hi hagi d'haver una postura favorable i que s'accepti o s'inclogui dins el llibre de Mallorca aquest sistema, sense qualificar ni un ni l'altre.

Nosaltres entenem que, des d'un punt de vista de tècnica jurídica, el sistema plantejat per la comissió de juristes és l'acceptable, no perquè estiguem en contra del segon plantejat, sinó perquè entenem que no es poden mesclar tots dos. Essent així, a més, que la redacció d'aquesta esmena, d'aquest text que es defensa fins ara, ni tan sols estableix qui ha de pagar en cas que es produeixi aquesta disposició o aquest fet de pagament de la legítima amb doblers. Mentre que en el text del projecte s'especifica ben clarament qui són els que poden donar compliment a aquest pagament, amb totes les conseqüències que podria donar lloc que no s'establís el subjecte actiu d'aquest pagament de *pars valoris bonorum*.

Conseqüentment, no de forma capritxosa, sinó purament per millorar un aspecte de la nostra compilació des d'un punt de vista de tècnica jurídica, tornam a la redacció inicial del projecte.

EL SR. PRESIDENT:

Sí, Sr. Serra.

EL SR. SERRA I BUSQUETS:

Sí, molt breument, perquè, de fet, a aquest article el nostre grup hi havia presentat una esmena, la 43, que va ser de les més llargament discutides a les ponències; i dir que, una vegada no admesos una sèrie d'interrogants que plantejava l'esmena 43, que de fet eren interrogants, però que sí donaven lloc a una nova redacció global, la veritat és que ens estimam més la redacció inicial que no la nova.

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Tuells?

EL SR. TUELLES I JUAN:

Sí, gracias, Sr. Presidente. Bueno, yo quisiera insistir en un punto muy concreto y es que el texto original, que fue inicialmente modificado por un segundo texto y ahora volvemos al mismo, trata de salvar la contradicción aparente entre el principio de pagarse la legítima en bienes de la herencia, el concepto que hasta ahora rige de *pars bonorum* y ofrecer, y establecer, por tanto, la posibilidad, aunque sea excepcional, de que no sea así, sino que se pague en dinero. Parece ser que la regla general es mantener la que hasta ahora estaba vigente, pero inmediatamente presenta esa excepción, "No obstante, el testador, en todo caso, y el heredero distribuidor, si no se le hubiere prohibido —es decir, haber pacto expreso por parte del testador—, podrán autorizar el pago de la legítima en dinero aunque no lo haya en la herencia". Ese texto entendemos que es más correcto, más correcto, y lo ha dicho el Sr. Serra, que el texto que, bueno, el segundo texto, el que fue después del primero y que ahora viene antes del primero que es el tercero, porque ese texto, francamente insisto, es una antinomia; es decir, no se puede decir, a mi me daña la vista, no se puede decir "la legítima atribuye derecho a una porción del haber hereditario y debe ser pagada en bienes de la herencia", y acto seguido decir: "No obstante, podrá pagarse la legítima en dinero aunque no lo haya en la herencia, salvo disposición en contra del testador", porque eso, insisto, es la cuadratura del círculo, es una antinomia clara.

En el texto primitivo, que es el que ahora estamos debatiendo, se salva mejor; es un texto más correcto, aunque es antinomia, casi casi persiste, pero de una forma más suave, y además es más correcto porque, como ha dicho muy bien el Sr. Gilet, pues es preciso en el sentido de que quien tiene el derecho de poder pagar en dinero lo precisa el sujeto, por tanto, el que tiene

ese derecho, y en cambio, en el texto anterior, no se precisaba y podía ser una fuente de conflictos.

Por tanto, este grupo parlamentario, el diputado que les habla, efectivamente prefiere el texto originario, que es el texto que ahora estamos debatiendo.

EL SR. PRESIDENT:

A veure si m'entenc un poc.

EL SR. LLETRAT:

Ahora debatimos, no el texto originario ...

EL SR. PRESIDENT:

No, ahora debatimos, no, no, hem de deixar ben clar el text que anam a votar; o sigui, el text que ha vengut a ponència diu: *“La legítima atribuye derecho a una porción del haber hereditario y debe ser pagada en bienes de la herencia. No obstante, el testador, en todo caso, y el heredero distribuidor, si no lo hubieran prohibido, podrán autorizar el pago de la legítima en dinero aunque no lo haya en la herencia.”*

EL SR. TUELLS I JUAN:

Es el primitivo.

EL SR. LLETRAT:

El del proyecto.

EL SR. PRESIDENT:

Luego, en ponencia, cuando se introdujo de nuevo este texto, hubo una enmienda que quería mantener, que fue votada en aquellos momentos por el Partido Socialista, UM y CDS, que decía mantener el texto que habíamos discutido y aprobado en ponencia, que era: *“La legítima atribuye derecho a una porción del haber hereditario y debe ser pagado en bienes de la herencia. No obstante, podrá pagarse la legítima en dinero aunque no lo haya en la herencia, salvo disposición en contra del testador”*.

EL SR. TUELLS I JUAN:

En este sentido, Sr. Presidente, perdone por la interrupción, coincide, es decir, se facilita, creo que técnicamente es más correcto, no hay ninguna contradicción entre los dos textos.

EL SR. PRESIDENT:

No, no, no.

EL SR. PASCUAL I AMORÓS:

La diferència, Sr. President?

EL SR. PRESIDENT:

Sí.

EL SR. PASCUAL I AMORÓS:

Per aclarir al Sr. Tuells. La diferència entre els dos texts és que, en cas de silenci del testador, en el text que ve de ponència, o sigui, el que teníem del projecte del Govern i de la comissió d'experts, o sigui no es pot pagar l'herència amb doblers, sinó que ha de ser amb béns, en cas de silenci. I amb el nou text sí es pot pagar amb doblers.

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Gilet?

EL SR. GILET I GIRART:

Jo, Sr. President, no faria fort damunt la segona frase del primer paràgraf, sinó que també diria que la introducció d'aquesta nova redacció a aquesta segona frase del primer paràgraf, estaria en absoluta contradicció amb el primer, allà on diu que la legítima atribueix un dret a una porció de l'haver hereditari i s'ha de pagar amb béns de l'herència. Aleshores, si establim el sistema *pars bonorum* a la primera frase, en el segon establim el sistema *pars valoris bonorum*, aquí hi ha la contradicció.

EL SR. PRESIDENT:

Jo voldria, aquí l'únic dubte que se'm planteja és quina és la filosofia en què estam legislant, perquè de la lectura dels dos texts es desprèn que diuen el mateix. I jo el que voldria és que s'aclarís en què no diuen el mateix, excepte que un assenyala que "el testador y, en todo caso, el heredero distribuidor", però que això ja se sap per altres articles de la compilació.

EL SR. TUELLS I JUAN:

Sr. Presidente, perdón por la insistencia.

EL SR. PRESIDENT:

Sí, Sr. Tuells.

EL SR. TUELLS I JUAN:

El primer texto, el primer punto, donde dice: "La legítima atribuye el derecho a una porción del haber hereditario y debe ser pagada en bienes de la herencia" ...

EL SR. PRESIDENT:

Son iguales.

EL SR. TUELLS I JUAN:

... es el mismo texto del proyecto original, originario, de la modificación inicial y del texto actual que vuelve al originario, no hay ninguna diferencia, son los tres iguales. Y eso es sencillamente *pars bonorum*, ha de pagarse en pieza de la herencia.

Después, como hemos de facilitar, por la tendencia actual, se ha hablado del derecho catalán, y por la imposibilidad física que en un momento dado puede presentarse de no poderse pagar en bienes de la herencia, que además provocaría, como bien ha dicho el Sr. Presidente, y lo hemos insistido también nosotros, una subasta en un momento dado, una subasta, debía de valorarse una casa y sacarse a subasta porque no se puede pagar físicamente ni jurídicamente en bienes de la herencia. Entonces, se salva ese principio de *pars bonorum*, que existe en Mallorca, estamos hablando ahora de derecho mallorquín, y acto seguido se dice en el texto originario, que es el texto actual, porque vuelve al mismo, no varía en absoluto, dice: "No obstante, -presenta, por tanto, la excepción-, el testador, en todo caso, y el heredero distribuidor, si no se le hubiere prohibido, -es decir, si no hay pacto expreso en contra- podrán autorizar el pago de la legítima en dinero aunque no lo haya en la herencia – que esa frase añadida es de acuerdo con lo que hasta ahora se ha legislado en el Parlamento catalán.

De modo que la diferencia con el texto que aquí se decía, en la primera modificación de ponencia, que decía: "No obstante, podrá pagarse la legítima en dinero aunque no lo haya en la herencia, salvo disposición en contra del testador", no hay más que una diferencia esencial, que es que precisa quien es el sujeto que tiene derecho a hacer; pero, en cambio, la particularidad de "salvo disposición en contra del testador" está dicho en ambos textos, en uno dice "salvo disposición en contra del testador" y el otro dice "si no se le hubiere prohibido", que significa lo mismo, "si no se le hubiere prohibido", es decir, salvo pacto en contra del testador o salvo disposición en contra del testador. Por tanto, ambos textos dicen esencialmente lo mismo.

Pero a mi, la antinomia que veo en el texto de la ponencia, en el primer texto, me daña la vista sencillamente, esa antinomia persiste pero mucho más suavemente en el texto originario y por tanto nos sujetamos, atenemos a este texto.

EL SR. PRESIDENT:

No, jo el que voldria demanar és que si aquests dos texts, d'una reflexió ponderada veim que aquests dos texts diuen el mateix, no anem a votar dos texts, eh, ni a mantenir esmenes per dur una esmena que ens digui el mateix.

Sí, Sr. Gilet.

EL SR. GILET I GIRART:

Sí, Sr. President. Repassant tots els comentaris dels juristes quant al text proposat, no del projecte, al text proposat, el que manifesten és que hi ha una antinòmia, una mescla dels sistemes entre la primera frase i la segona. És a dir, en aquests moments defensam, jo particularment estic defensant la postura dels juristes, on diuen, anuncien que, d'acord amb la nova redacció hi ha una mescla de sistemes i aquesta mescla és el que no volen.

EL SR. PRESIDENT:

Sr. Pascual?

EL SR. PASCUAL I AMORÓS:

Sí, Sr. President, per dir que efectivament és possible el que diu el Sr. Gilet, que hi ha diferència entre els dos texts, que no és el mateix, però que si hi hagués un consens aquí i per canviar la filosofia del que és, o sigui el sistema, per canviar el sistema de com s'ha de pagar la legítima i passar de *pars bonorum* a *pars valoris bonorum*, nosaltres hi estaríem d'acord, si hi hagués un consens en això, amb el pas per a l'illa de Mallorca de *pars bonorum* a *pars valoris bonorum*. I amb la redacció adient perquè no hi hagués l'antinòmia.

EL SR. PRESIDENT:

Jo entenc que de l'article 48, que debatem, es pot considerar perfectament que la legítima és una, és *pars valoris*, és *pars valoris bonorum*, o sigui serà *pars bonorum*, es considera com a definició, però es fa l'excepció que es pot pagar amb doblers, si no hi ha una prohibició expressa. Per tant, se salva la possibilitat del pagament amb doblers.

Jo, per arribar a un consens, proposaria que s'acceptàs aquest text, perquè en definitiva salva també la filosofia que sí havíem volgut mantenir que la legítima es pogués pagar amb doblers.

Pas a votació l'article 47.

EL SR. LLETRAT:

48.

EL SR. PRESIDENT:

48, perdó. La redacció del text, o hi ha qualque grup que manté esmena?

Ho pot llegir, Sr. Lletrat?

EL SR. LLETRAT:

És a dir, posarem a votació l'article 48 de la següent manera:

“La legítima atribuye derecho a una porción del haber hereditario y debe ser pagada en bienes de la herencia. No obstante, el testador, en todo caso, y el heredero distribuidor, si no se le hubiere prohibido, podrán autorizar el pago de la legítima en dinero aunque no lo haya en la herencia.

Deberán ser respetados los legados de cosa específica y la asignación o distribución de bienes determinados, ordenados a favor de los legitimarios por el testador o heredero distribuidor.

Para pagar la legítima se atenderá al valor que tuvieren los bienes hereditarios al tiempo de la liquidación, incrementado con los frutos y rentas producidos desde la muerte del causante. Desde la liquidación el crédito metálico devengará el interés legal.

La decisión de pago en metálico sólo producirá efectos si se comunica fehacientemente a los legitimarios en el plazo de un año desde la apertura de la sucesión. El pago se efectuará dentro del año siguiente a la comunicación, si la legítima no supera la tercera parte de la herencia, y en el término de dos años, en caso contrario.

Transcurridos los plazos expresados sin que se haya efectuado el pago en metálico de la legítima, podrá el legitimario reclamar su pago o complemento judicialmente, pudiéndose anotar la demanda en el Registro de la Propiedad.

Todos los bienes de la herencia están afectos al pago en metálico de la legítima pero, respecto a terceros hipotecarios y en garantía de los legitimarios, será aplicable, en lo pertinente, el artículo 15 de la Ley Hipotecaria.

La institución de heredero, la asignación o distribución de bienes, el legado y la donación a favor de quien resulte legitimario implicará la atribución de legítima, aunque no se exprese así, y se imputarán en satisfacción de ella, siempre que otra cosa no haya dispuesto el causante, el donante o el heredero distribuidor. Esta imputación surtirá efecto aunque el legitimario repudie la herencia, la asignación o distribución, o el legado.

Los herederos podrán también hacer uso de la facultad establecida en el artículo 839 del Código Civil y el cónyuge viudo en la del artículo 840 del mismo cuerpo legal.”

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a votació aquest text?

EL SR. SERRA I BUSQUETS:

Perdó, podria demanar la diferència que hi ha respecte del de la darrera ponència?

EL SR. PRESIDENT:

La diferència és la darrera part del primer paràgraf.

EL SR. LLETRAT:

Això és el text que a la darrera ponència varen aprovar vostès i el Grup Popular.

En el text que hi havia a la primitiva deia el següent:

EL SR. SERRA I BUSQUETS:

Sr. Lletrat, gràcies, el Sr. Tuells ja m'ho ha mostrat gràficament. Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a votació el text llegit pel Sr. Lletrat.

Vots a favor? S'aprova per unanimitat.

EL SR. LLETRAT:

Ara passam a l'article 50.

“Al artículo 50 se formula la enmienda del Grupo Parlamentario Nacionalista. Esta enmienda es rechazada por los Grupos Popular, Socialista y UM, vota a favor el grupo presentante.

El texto del artículo 50 es aprobado por los Grupos Parlamentarios Popular, Socialista, CDS y UM y la abstención del Grupo Nacionalista.

Artículo 50.

Por el pacto sucesorio conocido por definición, los descendientes, legitimarios y emancipados, pueden renunciar a todos los derechos sucesorios, o únicamente a la legítima que, en su día, pudieran corresponderles en la sucesión de sus ascendientes, de vecindad mallorquina, en contemplación de alguna donación, atribución o compensación que de éstos reciban o hubieren recibido con anterioridad.

La definición sin fijación de su alcance se entenderá limitada a la legítima.

El cambio de vecindad civil no afectará a la validez de la definición.

La definición deberá ser pura y simple y formalizarse en escritura pública.

Al fallecimiento del causante se aplicará, en su caso, lo dispuesto en el párrafo 3º del artículo 47, a efectos de fijación de la legítima.”

EL SR. PRESIDENT:

A l'article 50 hi ha l'esmena número 61 del Grup Nacionalista i d'Esquerres.

EL SR. SERRA I BUSQUETS:

Gràcies, Sr. Nadal. Bé, és una esmena de supressió del paràgraf “en contemplació d'alguna donació, atribució o compensació que d'aquests rebin o hagin rebut amb anterioritat”. Ens sembla, això en el primer paràgraf, ens sembla clar.

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a votació l'esmena del Grup Nacionalista i d'Esquerres.

Vots a favor? Vots en contra? Abstencions? No n'hi ha.

EL SR. LLETRAT:

A favor, 1; en contra, 12.

EL SR. PRESIDENT:

Es passa a votació l'article 50.

Vots a favor? Vots en contra? Abstencions?

EL SR. LLETRAT:

Vots a favor, 12; abstencions, 1.

EL SR. PRESIDENT:

Hem acabat el capítol, o no?

EL SR. LLETRAT:

No, l'article 51, la definició.

EL SR. PRESIDENT:

Article 51.

EL SR. LLETRAT:

“Al artículo 51 no se formularon enmiendas.

Artículo 51.

La definición deja sin efecto cualquier disposición relativa a la legítima del descendiente, sea cual fuere la fecha del testamento.

Respecto a otras disposiciones testamentarias a favor del descendiente, serán válidos, en la definición limitada a la legítima, la institución de heredero y el legado con cargo a la porción libre, sea cual fuere la fecha del testamento. Y en la no limitada, quedará sin efecto toda disposición de carácter patrimonial contenida en testamento de fecha anterior a la definición, sin que entre en juego la sustitución vulgar, salvo la dispuesta a favor de descendientes del renunciante que fuere hijo único; siendo, por el contrario, válidas las ordenadas en testamento de fecha posterior.

Falleciendo intestado el causante, si la definición se hubiere limitado a la legítima, el descendiente será llamado como heredero; siendo no limitada, el que la hubiera otorgado no será llamado nunca; sí lo serán sus descendientes, salvo que del pacto resulte expresamente lo contrario o existan otros descendientes no renunciantes o estirpes de ellos.”

EL SR. PRESIDENT:

A l'article 51 no hi ha esmenes. Es passa a votació.

Vots a favor? Vots en contra? Abstencions no n'hi ha.

Havent acabat el capítol tercer, se suspèn la comissió, que serà convocada ..., per quin dia podria ...

EL SR. LLETRAT:

Si voleu, per la setmana que ve, dimarts i dimecres, si podeu i intentarem acabar-la.

EL SR. PRESIDENT:

Sí, Sr. Gilet?

EL SR. GILET I GIRART:

Sr. President, per acabar tot el tema successori ens queden dos articles, crec que, que no tenen massa discussió, per no dir-ne cap.

EL SR. PRESIDENT:

Entenc, Sr. Gilet, que ja hem acabat el capítol; millor acabar per blocs legislatius; són articles que s'aprovaran perquè no hi ha esmenes, s'aprovaran ràpidament, per tant serà convocada nova comissió.

S'aixeca la sessió.